

ประโยค ๑ - ๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

๑. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. อักษรวิธี ว่าด้วยอะไร ๆ แบ่งเป็นเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ข. พยัญชนะไหนบ้าง เรียกว่าอวรรค ๆ เพราะเหตุไร จึงเรียกชื่ออย่างนั้น ๆ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. จตุตาโร + อิม สนธิเป็น.....๑

ข. ตาสฺ + อหฺ สนธิเป็น.....๑

ค. สเมตยสฺมา ตັคคทเป็น.....๑

ฌ. ยถายิทํ ตັคคทเป็น.....๑

ง. ในพยัญชนะสนธิ ได้สนธิกิริยาปกรณ ๕ คือ.....๑

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. คำพหูในบาลีภาษา จัดเป็นวณะไว้เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ข. นปฺงสกลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ค. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ๆ แบ่งเป็นอะไรบ้าง ๆ

ฌ. กตร, อมฺห จัดเป็นศัพท์นามชนิดไหน ๆ

ง. กถ, อิว แปลว่าอย่างไร ๆ เป็นนิบาตบอกอะไร ๆ

๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. ในอาขยาดนั้น แบ่งกาลที่เป็นประธานไว้เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ

ข. กิริยาศัพท์ใด ชื่อ กัตตุวาจก ๆ และกัตตุวาจกนี้ ลงปัจจัยอะไรบ้าง ๆ

๕. กิตปัจจัย ในกิริยาภิกถ์ คือปัจจัยอะไรบ้าง ๆ ปัจจัยไหน บอกกาลอะไร ๆ
จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาด้วย
- ก. รมมํ จรติ สีเลนาติ รมมจารี ๆ
- ข. วินนติ เตนนาคิ วินโย ๆ
๖. อะไร ชื่อว่า อพยยีกาวสมาส ๆ และอพยยีกาวสมาสนั้นมีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
จงบอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
- ก. ขตติโย (อห) อิติ มาโน = ขตติยมาโน ๆ
- ข. ทรดสฺส อภาโว = นิตุทรถํ ๆ
๗. ในตรัตยาทัตถิต และฐานัตถิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ สจฺจิกิ,
ทสฺสนีโย ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตถิตไหน ๆ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. อักษรวิธี ว่าด้วยอักษร ๑ แบ่งเป็น ๒ ๑ คือ สมัญญาภิธาน แสดงชื่ออักษรที่เป็นสระและพยัญชนะ พร้อมทั้งฐานกรณ์ ๑ สนธิ ต่ออักษรที่อยู่ในคำอื่นให้เนื่องเป็นอันเดียวกัน ๑ ๑

ข. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ ย ร ล ว ส ห พ ° เรียกว่า อวรรค ๑ เพราะไม่เป็นพวกเป็นหมู่กันตามฐานกรณ์ที่เกิด จึงเรียกชื่ออย่างนั้น ๑

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. จตุตถาโร + อิม สนธิเป็น จตุตถาโรเม ๑

ข. ตาสํ + อหิ สนธิเป็น ตาสาหํ ๑

ค. สเมตยสุมา ตัดบทเป็น สเมตฺ - อายสุมา ๑

ฅ. ยถายิทํ ตัดบทเป็น ยถา - อิทํ ๑

ง. ในพยัญชนะสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณํ ๕ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อากโม ๑ ปกติ ๑ สญฺโลโค ๑ ๑

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. คำพหูในบาลีภาษา จัดเป็น ๒ วจนะ ๑ คือ เอกวจนํ คำพหูสำหรับออกชื่อของสิ่งเดียว ๑ พหูวจนํ คำพหูสำหรับออกชื่อของมากกว่าสิ่งเดียว คือ ตั้งแต่ ๒ สิ่งขึ้นไป ๑ ๑

ข. นปฺงสกลิงค์ มีการันต์ ๓ ๑ คือ อ อิ อุ ๑

ค. สัพทท์ที่เป็นเครื่องกำหนดนับนามนาม ชื่อว่า สังขยา ๑ แบ่งเป็น ๒ คือ ปกติสังขยา อย่าง ๑ ปุรณสังขยา อย่าง ๑ ๑

ฅ. กตร จัดเป็นวิเสสนสัพพนาม อมฺห จัดเป็นปฺริสสัพพนาม ๑

ง. กถึ แปลว่า อย่างไร เป็นนิบาตบอกความถาม แปลว่า ด้วยประการไร เป็นนิบาตบอกประการ ๑ อิว แปลว่า เพียงดัง เป็นนิบาตบอกอุปมาอุปไมย ๑

๔. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. ในอาชยาดแบ่งกาลที่เป็นประธานได้ ๓ ๑ คือ กาลที่เกิดขึ้น จำเพาะหน้า เรียกว่า ปัจจุบันกาล ๑ กาลล่วงแล้ว เรียกว่า อดีตกาล ๑ กาลยังไม่มาถึง เรียกว่า อนาคตกาล ๑ ๑

ข. กิริยาศัพท์โคกกล่าวผู้ทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ทำนั่นเอง กิริยาศัพท์นั้น ชื่อว่า กัตตุวาก ๑ และกัตตุวากนี้ ลงปัจจัย ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ฌ ฎ นา ฌหา โอ ฌ ฌย ๑

๕. กิตปัจจัยในกิริยาคิถ์ คือ อนุต ตวนตุ ตาวิ ๑ อนุต ปัจจัย บอกปัจจุบันกาล ตวนตุ ตาวิ ปัจจัย บอกอดีตกาล ๑

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัย ดังนี้

ก. ฌมมึ จรติ สีเลนาติ ฌมมจารึ แปลว่า (ผู้ใด) ย่อมประพฤติ ซึ่งธรรมโดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่า ผู้ประพฤติซึ่งธรรมโดยปกติ ๑ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในอรรถแห่งตัสสีละ ลง ฌิ ปัจจัย ๑

ข. วินติ เตนาคิ วินโย แปลว่า (บัณฑิต) ย่อมแนะนำ ด้วยอุบายนั้น เหตุนั้น (อุบายนั้น) ชื่อว่า เป็นเครื่องแนะนำ (ของบัณฑิต) ๑ เป็นกัตตุรูป ฌณสาธนะ ลง อ ปัจจัย ๑

๖. สมาสที่มีอุปสัค หรือ นิบาตอยู่ข้างหน้า ชื่อว่า อัพยยิถาวสมาส ๑ และ อัพยยิถาวสมาสนั้นมี ๒ อย่าง ๑ คือ อุปสัคคบุพพโก ๑ นิบาตบุพพโก ๑ ๑ ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ ต่อไปนี้

ก. ขตุติโย (อห) อิติ มาโน = ขตุติยมาโน เป็นสัมภวานบุพพท กัมมธารยสมาส

ข. ทรตสุส อภาโว = นิหุทรธัม เป็นอุปสัคคบุพพะอะ อพยยิภาวสมาส

๗. ในตรัตยชาติตัทธิต มีปัจจัย ๑ ตัว คือ ฉิก ปัจจัย และในฐานตัทธิต มีปัจจัย ๑ ตัว คือ อีย ปัจจัย ๑

สงุมิกัง ลง ฉิก ปัจจัย ในตรัตยชาติตัทธิต

ทสสนีนีโย ลง อีย ปัจจัย ในฐานตัทธิต ๑